

A SZABAD LYCEUM KIADVÁNYAI

Sajtó alá rendezték:

1919/20. PÁLYI SÁNDOR és DEPTNER TIBOR dr. 15.
Szám.

„IDŐSZERŰ KÉRDÉSEK

AZ 1919 NOVEMBER 9-15-IKÉN RENDEZETT
TANFOLYAM ELŐADÁSAI

VI.

Hoffmann Géza

1. oszt. konzul előadása

**a fajegészségtan és népesedés-
politikáról.**

BUDAPEST
KIADJA A SZABAD LYCEUM
1920.

*Különlenyomat a «Néptanítók Lapja»
1920. évi 1-3. számából.*

Új a gondolkör mai alakjában, de ősrégi törekvés nyilvánul meg benne, a faji erő megtartására és fejlesztésére irányuló törekvés. Meg aztán a fajegészségügy nálunk való művelése éppen a sajátos magyar jelleget, a faji öntudatot mélyíti. Növénynél, állatnál az ember hamarosan megtanulta, hogyan kell a természet törvényeit a faj nemesítése érdekében felhasználni; de emberi fajok virágzása érdekében eddig inkább csak öntudatlanul jártunk el. Számos kezdetleges intézmény szolgál egyszerű népek-nél is a faj nemesítésére: a házasság intézményének szabályozása, a sok házassági tilalom, a nemesség intézménye és minden, ami az értékes családot támogatja és a satnyát visszaszorítja. A kultúra fejlődésével azonban tűnik ez az önfenntartási ösztön és az ébredező emberszeretet visszatartja a társadalmat attól, hogy a természet nyers kiválasztási módszereit könyörtelenül alkalmazza. Míg kezdetleges viszonyok között az erős győz és szaporítja fajtáját, a gyenge pedig falnak szorul, addig fejlettebb kultúrában a gyengét, satnyát, beteget, gonosztevőt mindjobban megkíméljük, életben hagyjuk, neveljük, támogatjuk és így lehetővé tesszük, hogy ivadékot hagyjon hátra, kinek fogyatkozásait tovább adja. Csak egy példát a legutolsó időben is végbemenő változásról: Angliában vagy 100 évvel ezelőtt még 200-nál több büntetettre szabtak ki halálbüntetést és a büntetést végre is hajtották, míg ma, legalább békés időben, évente alig néhány ember selejteződik így ki a nép testéből. Persze nem azt mondjuk, hogy le kell vetni az emberszeretetet, nem azt, hogy vissza kell térnünk a természet

könyörtelen kiválasztási módszeréhez, hanem azt kívánjuk, hogy erkölcsi vívmányaink épségben tartásával találjunk utat-módot a civilizáció eme fajrontó hatásának ellensúlyozására.

A satnyák életbentartásánál és szaporításánál azonban még sokkal nagyobb baj a kultúra másik, mondhatnám ellentétes hatása, melynek eredménye az *értékes népelem elfogyasztása*. Már maga a kultúra felépítése is olyan természetű küzdelmekkel jár, melyek a népesség javát megtizedelik, nyílt harjban, mely a legbátrabbakat viszi el, megfeszített munkában, mely a legértelmesebbeket fogja be és nem hagy nekik sem időt, sem kedvet kellő számú utód felnevelésére. A kultúrák delelő pontján pedig majdnem mindenkor olyan helyzet áll be, mely a leg-A visszásabb fajrontó folyamatot jelenti: a születések száma csökken. Nem éppen azt jelenti ez, mint ahogy többnyire vélik, hogy a születések apadása túlságos megfogyáshoz vezet, mert ember belátható időig bizonyára lesz elég. De a fontos kérdés az, hogy *milyenek* lesznek a megmaradandó emberek? Mert ha a születések csökkenését ilyen magasan fejlett kulturális viszonyok között tanulmányozzuk, azt látjuk, hogy éppen felfelé törekvő, az értelmes, a vagyonosodó, tanulni és alkotni meg a pezsgő kulturális életben való részvételre képes egyének korlátozzák leginkább gyermekeik számát, míg az átlagos és átlagon aluli család jobban szaporodik. A természetes kiválasztásnak, az állattenyésztésben is beváló eljárásnak éppen ellenkezőjét jelenti ez, ahelyett, hogy a java szaporodnék jobban és a salkja kiselejteződnék, az *értékes elem fogy meg nemzedékről-nemzedékre*, a kevésbé értékes pedig túlteng. Természetes, hogy, az illető nép faji értéke így fokról-fokra süljed. Így magyarázható meg a magasan fejlett, népek pl. a rómaiak és a görögök bukása, kiknél fejlődésük fénykorában a legkiválóbb néprétegek gyermektelenségben, vagy kevésgyermekü-

ségben néhány emberöltőn belül kivesztek. Úgy látszik, hogy ma is ilyen folyamat megy végbe, mert bárhol vizsgálták is napjainkban a kérdést, a jólét és műveltség egyrészt, a gyermekek száma másrészt fordított arányban állnak egymással. Persze a jómód pl. nem pontos mérője a család értékességének; nem állíthatjuk, hogy mindenki, aki jómódú, egyszerűen kiváló is, és fordítva, korántsem állítjuk, hogy az, aki a társadalom létrafokozatán még felemelkedni nem tudott, már magában véve selejtes. De nagyjában el kell ismernünk, hogy a törekvő tehetséges családok a társadalom felsőbb rétegeibe szivárognak és a kevésbé tehetségesek az alsóbb fokon visszamaradnak. A felsőrétegekben tehát aránytalanul sok az értékes elem és ezeknek megfogyása a faj értékét rontja, sőt idővel a faj bukásához is vezethet.

A kulturális viszonyok eme fajrontó hatása gondolkodásra készítette az embereket és így születtek éppen a magasan fejlett kultúrák ölében azok az elméletek, melyek a faj megmentésével és nemesítésével foglalkoztak. A legrégebbi rendszer a *Plátóé*. Mellékesen megjegyzem, hogy az általa javasolt nőközösség alárendelt, nem lényeges része az ő tanának, sőt művének későbbi részeiben ezt a tételt el is veti. Tehát félreismerjük őt, ha azt állítjuk, hogy Plató faj mentesítő tanához szervesen tartozik a nők nemi közösségének fajrontó követelménye. A bolsevik rendszer, mely tudomásom szerint Dél-országra törvényben mondotta ki, hogy minden férfinak minden nőhöz egyforma joga van, ezzel arcába csapott a biológiai követelmények legelemibb tételének, mert az ilyen promiskuitás csak a faj romlásához vezet. Az állattenyésztő sem érzi meg állatállományának értékét, ha állatait össze-vissza engedni keveredni.

A Plátó-féle és a többi fajnemesítő rendszer régebbi időben kevés gyakorlati értékkel bírt, mert

hiányzott a tudományos alap, melyre az ilyen tanokat fel lehetett volna építeni. Ezt az alapot azután a XIX. században a természettudomány nyújtotta. Nem fantasztikus elméletekről van most már szó, hanem tudományosan — bár még nagyon hiányosan — érthető és bizonyítható tanokról. Az első, aki így a fajok fejlődésének, virágzásának és hanyatlásának kérdésével tudományosan, bár kissé kezdetlegesen, inkább intuitív éleslátással foglalkozott, a francia *Gobineau József Arthur* gróf volt, aki a múlt század közepén közölte az emberi fajok egyenlőtlenségéről írt nagyszabású munkáját. Tanának alaptétele, hogy az emberi fajok veleszületett-egyenlőtlensége okozza és magyarázza sorsukat, hogy tehát ez a veleszületett faji érték a világtörténelem döntő tényezője. Hogy e gondolatot csak egy példával igazoljuk, utalunk pl. a régi görög népre, mely a legtökéletesebb kultúrát alapította, mert pompás faji értékkel bírt, viszont ugyanazon környezetben semmire sem képesek más népek. Nem a környezet teszi, vagy legalább nem elsősorban, hanem a nép saját faji képessége. Gobineau tanának másik alapgondolatát megemlítjük, mert messzire kiható politikai következményei vannak, bár tudományos nehezen bizonyítható: ez az északi (germán) faj fölényének gondolata a többi népfajjal szemben.

Hogy világosan láthassunk, röviden a fajok kérdésével kell megismerkednünk.

Igen elterjedt volt *Blumenbach* faji beosztása, aki a bőr színe szerint kaukázusi, mongol, athiopiai (néger), amerikai és malayi fajokat különböztetett meg. Ezt a beosztást a tudomány már elhagyta. Csak az Európában élő fajokat tekintve, *Wilser* és *Deniker* nyomán ma a következő négyes beosztás örvend legáltalánosabb elismerésnek: északi vagy európai (germán), alpin, földközi és dinári faj.

Az északi faj szőke, kékszemű, hosszúfej dolychokephal), magas növésű, egyenes vagy sasorrú, fehér-

bőrű. Valószínű, hogy északról ered, talán a Balti-tenger környékéről, ahonnan időről-időre Európa majdnem minden vidékére, de Ázsiába és Afrikába is, elvándoroltak egyes népei. Ma keverten, főként az uralkodó társadalmi osztályokban, igen sokféle találjuk: aránylag tiszták a svédek, azután többé-kevésbé a norvégek, dánok, északnémetek, hollandok, vlámok, némiképen a franciák, országuk északnyugati részében, végre az angolok és mindeme népek leszarmazói, mint például az északamerikai Egyesült-Államok, Kanada és Ausztrália vezető osztályai.

Úgy vélik, bár arra kevés a bizonyíték, hogy ez a faj a jégkorszak nélkülözései közepette fejlődött ki északi Európában; az emberiség ama nagy megpróbáltatása kipusztított mindenkit, aki az éghajlat zordonságának ellentállni nem tudott. Akik az északi fajt nagyrabecsülik, neki tulajdonítják a legtöbb kulturális alkotást. Hihető, hogy ehhez a fajhoz tartozott a régi India már régóta kihalt vezető néposztálya, továbbá a lángeszű görög nép. Az északi fajból erednek a különböző germán népek is, úgy hogy manapság a germánok az északi fajnak képviselői, miért is az északi fajt germán fajnak is szokás nevezni. De a germánok az északi fajnak csupán legfiatalabb hajtásai. Nem azonos a germán a némettel sem, mint mindjárt meglátjuk. Nálunk, úgy látszik, főképp a felsőbb társadalmi osztályokban *elég* sok a német eredetű germán vér; meglátszik ez a külső megjelenésen is úgy, hogy különösen mágnás családjaink egyes képviselőit alig lehet az angoltól vagy északnémettől megkülönböztetni.

Az Európában elterjedt másik faj, az *alpin faj*, sötéthajú és szemű, szélesfejű (brachykephal), tömzsi növésű, inkább szélesorrú. Valószínűleg Ázsiából származik és az ott élő turáni fajjal közös eredetűnek tartják. Hogy Európának nem eredeti őslakója az alpin, amellet az bizonyít, hogy a legrégebb időkből ily széles koponyát nem találtunk, csak

hosszúkás alakút. Az ázsiai turáni csoporthoz tartozik a régi magyar is, csakhogy az európai alpin faj mérhetetlenül régebbi időkben szakadhatott ide Ázsiából, míg a magyarnak elválása az ázsiai turáni népektől rövid ezeregynéhány éves. Hosszas különélés alatt a faj lassan megváltozik, kiválasztás, esetleg a külső környezet közvetlen hatása következtében: ennél fogva a magyar minden valószínűség szerint közelebbi rokonságban van a fajnak ázsiai turáni ágával, mint az európai alpinnal. A turánit többé-kevésbé kiálló arccsontja és sárgásra hajló bőrszíne is jellemzi. Az alpin fajhoz tartoznak az alpesek táján lakó népek: a délnémet, a francia nép zöme, a svájci, az osztrákok legnagyobb része. Alpin jellegű a szlávok többsége is. A nép és az itt használt értelemben vett faj természetesen nem azonos fogalom: a népek többnyire több faj keverékéből állanak. Előbb említettük, hogy a német nem azonos a germánnal sem. A mai német népnek körülbelül 60%-a germán eredetű, de csupán körülbelül 10%-a aránylag tiszta germán, főképen az ország északnyugati részében. A többit legnagyobb részt az alpin faj alkotja. Régebben a germán elem nagyobb arányban volt benne képviselve.

Az Európában élő harmadik faj, a *földközi faj*, sötéthajú és szemű, hosszú fejű, alacsony növésű, keskeny orrú. Észrevehető benne a néger keverék. Nagyrészt e fajhoz tartoznak az olaszok és az ibériai félsziget lakói.

A *dinári faj* szintén sötéthajú és szemű, kissé sötétbőrű, de igen széles fejű és rendkívül magas növésű, keskeny arcú* és orrú. Az Adriai-tenger

* A koponya alakja (hosszú és szélesfejű), különösen kevert népeknél, nem egyezik szükségképpen az arcalakjával. Lehet valaki hosszúkás arcú és ennél fogva a gyakorlatlan szemnek első pillantásra hosszú *fejű*, holott a fej alkata esetleg széles.

keleti partján otthonos ez a faj, mely egyes délszlávnak nevezett népek kisebb-nagyobb részét alkotja (dalmát, bosnyák, részben horvát, albán és északnyugati görög* nép.) de elszórtan másutt is, pl. Németországban található.

Minket *magyarokat* természetesen elsősorban saját népünk faji jellege érdekelne. Sajnos, amit a magyarról mondhatunk, az végtelenül hiányos. Nincs kultúrnép, melynek embertani megvizsgálását annyira elhanyagolták volna. Míg másutt ezer és százezer számra hordták össze az adatokat, nálunk szegénytelenül kevés adat áll rendelkezésünkre. Törpe anyagból veszedelmes általános következtetéseket vonni.** De veszedelmes egyéni benyomások alapján is ítélni. Pedig, amit a magyar jellegről tudni vélünk, az vagy törpe anyagon, vagy egyszerű benyomáson, egyéni nézetten alapul. A vélemények egyik része beolvasztja a magyarságot a körülötte élő néptengerbe, nem akarván eltérő jellegét elismerni ; mintha hízelgőbb lenné reánk nézve, hogy ime már európaiasodtunk, akárcsak az alpin faj bármelyik ága. Eszerint magyarul beszélénk ugyan, külön nemzeti kultúrában élnénk, de a honfoglaló és később vagy előbb bevándorolt magyar és más rokon vér már nyomtalanul eltűnt volna népünk testéből. A remélhetőleg nemsokára meginduló adatgyűjtés majd csak megvilágítja ezt a kérdést. Az

* A mai görögöknek az ókori göröggel semmi köze. A mai görög nép igen kevert, valószínűleg többnyire szláv eredetű törzseknek az ivadéka. Valamely nép nyelve, melyet bármely más néptől átvehet, semmit serra bizonyít a faj tekintetében.

** Lenhossék Mihály: Az anthropológiáról és teendőkinkről az anthropologia terén. Budapest, 1915. Franklin kiadása, 119 oldal. Melegen ajánlható olvasmány, mely a kérdésnek kerek képét adja és összefoglalóan ismerteti mindazt, amit a magyarok embertanáról tudunk.

eddigyi anyag talán inkább az eltérő faji jelleg mellett bizonyít: a magyar úgy látszik valamivel kisebb (átlagban 164-165 cm magas) a szomszéd népeknél és kevésbé széles fejű. A többi vonásra nézve oly kevés adattal rendelkezünk, hogy az általánosítástól jobb tartózkodni.

Visszatérve Gobineau és követőinek germánimádásához, ezt a bebizonyíthatóságtól teljesen függetlenül óriási fajfenntartó tényezőnek kell elismernünk a német népben. Elmondottuk, hogy germán és német nem azonos, de a szavakban van valami rokonság, a német nép tekintélyes része valóban germán is, régente még több is volt benne a germán vér, kultúrája meg éppen javarészt germán alkotás: így nem csoda, hogy az átlagos német, ha germánról van szó, a népet azonosítja az északi (germán) fajjal. Gyakorlati szempontból helyes is ez így; az a nép bír csak életerővel, amelyik saját magát megbecsüli, vagy talán fordítva inkább áll a tétel: amelyik népben van életerő, az kiválóan tartja magát.

Fajnemesítőnek mondja pl. az angol is azt a törekvést, hogy a világot angolokkal népesítse be, — angol és tőkéletes lény szerinte azonos fogalom.

A Gobineau-féle iskolának tehát, mely a fajok kérdésével foglalkozik, messziremenő politikai kihatása van. Tudományosan nincsen eléggé megalapozva, sok benne az érzelem, intuitív előrelátás, de amely nép a sajátos viszonyaihoz átgyúrva egyszer magáévá tette, annak számára nagy nemzetfenntartó tökélet jelent, mert önbizalmát, faji öntudatát emeli. Nálunk is körülbelül egy évtized óta hasonló mozgalom indult meg: a turáni mozgalom. A turáni kérdések tudományos kutatói, elsősorban maga a Turáni Társaság is, ugyan nem elegyedik a politikába, hanem csupán a turáni népek kulturális, gazdasági, történeti, földrajzi, ember-tani és egyéb viszonyait igyekszik teljesebb tárgyi

lagosan felderíteni. De a népben a turáni gondolat érzelmi, politikai eszmekörré válik: a turáni népek — tehát a magyarok is — a világ legtökéletesebb emberanyagából valók: a legrégebb kultúra turáni eredetű; a magyar nem áll egyedül ezen a világon, hanem számíthat faj rokonainak (bolgár, török, finn, sok ázsiai nép) támogatására; a turán-ságra még dicső jövő vár. Különösen a germán-turáni világszövetségről beszéltek sokat a háború alatt.* Nem a mozgalom tudományos értékét akarjuk itt megbírálni, hanem annak politikai jelentőségére akarunk utalni. Miként az angol, az amerikai, a német, a francia, olasz, román, görög és majdnem minden nép talál faji magyarázatot önnön-maga megbecsülésére, úgy a magyarnak is van most már ilyen eszmeköre. Avval, hogy kételkedően, száraz bírálattal lekicsinyeljük, a magyarnak nem teszünk szolgálatot.

Teljesen független ettől a *Gobineau-féle*, szociális anthropológiának nevezett iskolától a másik két irány, mellyel még foglalkozni akarunk.

Az angol-amerikai iskolát, az eugenikát, *Galton Ferenc* indította meg, a nagy Darwin unokaöccse. A rokonok hasonlóságából, vagyis az egyes saját-ságok átöröklési folyamataiból kiindulva kereste azokat a társadalmi eszközöket, melyek segítségével a jövőndő nemzedékek veleszületett és átöröklődő testi és lelki tulajdonságait javítani lehet. Az eugenika az emberben csak a tenyészállatot látja. Közvetlenül a szaporodás révén akarja elérni az emberi faj nemesítését, de ilyen eszközünk ma még nincsen, mert nem lehet az emberre ráparancsolni, hogy gyermeket hozzon a világra és nincsen olyan eszkö-

* Lásd a *Cél* 1917 december havi számában a magyar külpolitikáról szóló tanulmányt, továbbá *Paikert Alajos-nak* *Der turanische Gedanke* és *Sassi Nagy Lajos-nak* a Turánizmus (Pátria kiadása) című füzetét.

zünk, amellyel a születendő gyermek minőségét javítani tudnók. Ezért az eugenika főképen nemleges irányú, vagyis a satnya embercsoportok ki-selejtezésére törekszik.

Ezzel szemben a harmadik irány, a német fajegészségtan, *Schallmayer Vilmos* és *Ploetz Alfréd* munkáinak alapján nem az egyedet veszi kiinduló pontnak, mint az angol-amerikai eugenika, hanem az összességet, mint Gobineau iskolája. De míg Gobineau iskolája csupán az embertani, a rendszer-tani fajt nézi, tehát pl. a germánt, a turánit, a földközi fajt, úgymint az évezredekkel ezelőtt kialakult és ma már tisztán talán sehol sem létezik, addig az eugenikának német testvértana egyelőre a fajra való tekintet nélkül nézi azon emberek összességét, akik egymással származás, tovaszaporo-dás révén nemzedékről-nemzedékre összefüggnek. Én úgy szoktam ezt kifejezni, hogy vizsgálódásunk tárgya a népnek nemzedékről-nemzedékre tovább-élő törzse. Ezt a biológiai egységet Ploetz szinté a fajnak nevezte,* 'alatta élettani fogalmat értve, de nem a rendszertani fajt, mint pl. a germánt vagy turánit. Igaz, hogy a szó nem egyértelmű, de más szavunk, mely az *élettani* egységet jobban ki tudná fejezni, nincsen. Ploetz azt kérdezte: *mily körülmények biztosítják ennek az életegységnek, a faj-nak a lehető legjobb fejlődését?* A tudományt, mely erre a kérdésre felel, elnevezte faj egészség-tannak (Rassen-hygiene).

A fajegészségtan fölénye a pusztá eugenika fölött abban áll, hogy a faj boldogulása érdekében a társadalmi, kulturális, gazdasági, erkölcsi és egyéb vonatkozásokat is figyelembe veszi, melyek a nemzet életében érvényesülnek.

Az eugenikának is, a fajegészségtannak is, leg-

* Ploetz fogalma tágabb, de a részletekre itt nem térhetünk ki.

fontosabb alapja az *átöröklés tana*, tágabb értelemben az *élettan (biológia)*, melynek ismerete nélkül a kérdéshez helyesen hozzászólni nem lehet.* Még a legelemibb alapismeretek részletezésére sem terjeszkedhetnem itt ki, csupán *Mendel Gergely* nevét említem meg. Mendel tana, a mendelizmus, ma már külföldön oly elismerésben részesül, akár csak Darwin úttörő munkája, míg nálunk alig ismerik. A múlt század közepén élt Brünben, apát volt ott; 1865-ben közölte a borsókon végzett bámulatos eredményü tanulmányait, melyeket akkor a kortársak nem értettek meg. Csupán 1901-ben fedezte fel újra tanát három tudós is egyszerre, egymástól teljesen függetlenül és azóta folyik csak az átöröklés tanulmányozása oly mederben, mely mindenképen megfelel a tudomány követelményeinek. Ha elgondoljuk, hogy az alapoknak eme összegyűjtése tehát legfeljebb 17 esztendeje folyik valóban tudományos mederben és máris milyen bámulatos eredményhez vezetett, úgy méltán bizhatunk a természet eme titkainak még messzire menő felfedésében. Hogy miben áll Mendel tana, azt ismétlem, itt még csak röviden sem ismertethetem. Csak egy példát, egy következtetést. Mendel tana alapján az egyes sajátságok átöröklési módját megismerhetjük és előre mondhatjuk több-kevesebb valószínűséggel, néha teljes bizonyossággal, hogy milyenek lesznek az utódok testben és lélekben. Pl. máris tudjuk, hogy két szőke egyénnek gyermekei kivétel nélkül szintén szőkek lesznek. Hasonlóképen teljesen sötéthajú családból származó két egyénnek ivadékai szintén sötéthajúak, vagyis ha olyan családból származnak, melyekben az

* Kitűnően tájékoztat bevezető olvasmányul Siemens Hermann könyvecskéje. *Die biologischen Grundlagen der Rassenhygiene und Bevölkerungspolitik.* (München, 1917. Lehmann kiadása.)

elődök is mind sötéthajúak voltak (ezt persze hozzátéve megállapítani is nehéz). Ha egy szőke házasodik sötéthajú családból származó egyénnel, akkor az utódok szintén sötéthajúak. Ha pedig két ilyen sötéthajú, de kevert származású egyén házasodik, akkor a gyermekek fele sötét, fele pedig szőkehajú. Vagyis: a szőke hajszínre való hajlandóság a szülőkben csak lappangott és az utódokban újra megnyilvánult. A jelenség magyarázatát itt nem adhatom, és csak azért hoztam fel a példát, hogy utaljak arra, hogy Mendel tana segítségével a szülők sajátságaiból, habár ma még tökéletlenül, következtethetünk az utódok minőségére. Azt is láthatjuk, hogy az átöröklés nem mindig úgy megy végbe, hogy a gyermek a szülők szakasztott mása, úgy sem, hogy a szülők átlag vagy közepes keveréke, hanem hol az egyik, hol a másik tulajdonság ölt újra testet, a tulajdonságok egy része pedig eltűnik, vagy csak lappangva, szemmel nem is láthatólag öröklődik.

Ebből elég ennyi. Még a *gyakorlati intézkedéseket* óhajtom felsorolni, mely célból idézem a magyar Fajegészségtani és Népesedéspolitikai Társaság egyik általam szerkesztett röpiratát:

A leszűrt tapasztalatok gyakorlati alkalmazása a *faj egészségügy* tárgya, vagy — főképen gazdasági szempontból — *a népesedéspolitikáé*. Nagyjában megkülönböztetünk *alkotó (pozitív) faj egészségügyet*, melynek célja az értékes népelem gyarapítása, és *nemleges (negatív) fajegészségügyet*, melynek célja a satnyák visszaszorítása. Az alkotó törekvések sokkalta fontosabbak a nemlegeseknél. Azon fordul meg minden, vájjon az értékes emberek kellő számában megszületnek-e. A javaslatok tetemes része még nem érett meg a megvalósításra, hanem inkább csak a jövő intézkedéseinek irányát szabja meg. A főszempontok egyike, hogy az emberek eltérő minőségét a lehetőség szerint figyelembe kell venni.

A) *Alkotó (pozitív) faj egészségügy és népesedéspolitikai. Embertenyésztésnek* lehet nevezni azokat a javaslatokat és intézményeket, melyek a szaporodásra és átöröklésre közvetlenül hatnak. Ilyen elsősorban a *házasság* intézménye, melynek minden komolyság híján javasolt átalakítása a szabadszerelem, vagy többnejűség irányában egyéb fajrontó következményektől eltekintve, az egynejű családban csirázó fajfenntartó erkölcstől fosztaná meg népünket. Feladatunk tehát az *egynejű családi élet mélyítése*. Értékes férfiak és nők *tervszerű párosítására* sem gondolhatunk számos ily kísérlet dacára és a nők *mesterséges megtermékenyítését* néhány kiváló férfi részéről is vissza kell utasítanunk. Az átöröklési ismeretek tökéletesedésével talán igen hosszú idő múlva eljutunk oda, hogy alkalmas *orvosszerekkel a jövő nemzedék minőségét javíthatjuk*, de ennek nincsen még igen sokáig semmi gyakorlati értéke. Leghatározottabb embertenyésztő intézményünk a *nemesség*, melyet a biológia követelményeinek megfelelően úgy kell majd átalakítani, hogy csak valóban értékes család kerüljön a nemességbe és hogy az érték átöröklésének meg legyenek a feltételei. Végül embertenyésztő jellegű a *telepítés* is, melynek kelléke, hogy csak értékes és kellően szaporodó törzsek telepíttessenek. Nagyvárosban pártolni kell a *kertes házak* építését. A *belső vándor mozgalmak* szabályozásánál a főszempont, hogy az értékes falusi lakosság ne vándoroljon kelleténél nagyobb számban a nagyvárosba, melynek környezete a család virágzásának nem kedvez és hogy eltérő népcsoportok túlságos összekeveredése ne álljon be, mert ismereteink malállása szerint a keveredés nem kívánatos folyamat. A *ki- és bevándorlás szabályozásának* célja, hogy az értékes népelem maradjon itthon és értéktelen, vagy a népüktől nagyon eltérő népelem ne vándoroljon be.

A *törvénytelen szaporodást* szükséges rossznak, nem pedig kívánatos népesedéspolitikai eszköznek kell tekinteni; a megszületetteket persze pusztulni hagyni nem szabad. A *nőkérdésben* a nő természetes hivatásának betöltésére és a házon kívüli ténykedés visszaszorítására kell törekedni.

A *korai házassodási* előmozdítani egyik legfontosabb feladatunk. A *családalapítást egymagában*, tekintet nélkül a gyermekek számára, helytelen lenne támogatni, mert a házasságkötés egymaga még nem biztosítja a kellő gyermekszámot és ami ellen küzdenünk kell, az nem a nötlenség vagy gyermektelenség, hanem a *kevésgyermekűség*. Az *állami* házasságkötés alkalmas eszköz lenne a korai házasságkötések előmozdítására. A házasságkötés alaki megkönnyítése azonban felesleges, mert elhamarkodott frigyhez vezet. Az intézkedéseknek egybe kell kapcsolódnuk a *családtámogatásával a gyermekek számának arányában*, a lehetőség szerint tekintettel az értékességre (pl. egészségi bizonyítvány, gondos nevelés, a gyermek életben maradásának megkövetelése stb.). A családnak fennmaradásához tapasztalat szerint legalább négy gyermekre van szüksége; a *négygyermekes rendszerre* kell tehát minden intézkedést felépítenünk. Apró segélyekkel nem érünk célt. *A tisztviselőt a gyermekszám szerint lehet fizetni*, ami nem zárja ki a munkatejesítmény és képesség figyelembevételét; különben a mai rendszer is nagyjában a kort és nem a munkateljesítményt veszi a fizetés alapjának. A *családi pótlék* csak átmenetnek fogadható el. A magánalkalmazottaknál és munkásoknál több okból csak a családi pótlékok rendszere alkalmazható. Ehhez sorakozhatik a *kedvezmények, nevelési segélyek, megfelelő alapítványok* hosszú sora. Végső cél az *összlakosságnak állami biztosítása* olyan képen, hogy a jövő nemzedék felnevelésének terhé, mely most a családot éppen gyermekei számának

arányában sújtja és ennél fogva a gyermekszám korlátozására készíti, az összlakosságra szétosztjuk. Gazdasági intézkedéseink feladata, hogy a gyermeknevelést gazdaságilag kívánatosá tegyük, azonban pusztán a jólét emelésével a gyermekszámra való tekintet nélkül nem érünk célt, mert a jólét egy-maga éppen a család kicsinyen tartásához vezet. A segélyeknek az összlakosságban nem szabad egyenlő nagyoknak lenniök, mert különben csak az amúgy is szapora legszegényebb rétegeket tenyészítjük mesterségesen, míg a törekvő, tapasztalat szerint megfogyó családot ezáltal nem készítjük fokozott szaporodásra. Mélyreható intézkedés lenne az *örökösödési jognak megváltoztatása* oly értelemben, hogy a gyermek a szülői vagyonnak legfeljebb egy negyedét örökölheti, ha a gyermekek száma négy vagy ennél több, úgy ők öröklik az egész vagyont, ha pedig számuk kisebb, akkor a vagyon megfelelő részét a szaporább oldalág vagy az állam kapja. Alkalmas népesedéspolitikai eszköz az *adórendszer* is, melyben a sokgyermekű családnak lényeges kedvezményeket nyújthatunk a kevésgyermekekűek rovására. Hibás lenne a nagyobb adófizetőnek kihagyása a rendszabályból, mert éppen az a szaporodása a legkisebb, ami bizonyára nem áll a köss érdekében. Készletezéstől eltekintve, oly adórendszerre lenne szükség, amelyben a négygyermekes adóalany egy egységet fizet, a háromgyermekes két egységet, a kétgyermekes három egységet, az egygyermekes és a gyermektelen pedig négy egységet. Csakis ily mélyrevágó intézkedésektől várhatunk orvoslást a születések számának aggasztó korlátozásával szemben, melyet igen erős gazdasági tényezők idéznek elő. Céltudatos városi *lakáspolitikára* is sürgős szükség van a gyermekellenes bércaszárnyák kiküszöbölésére. Határozottan hozzájárulhatunk a sokgyermekű értékes család támogatásához a *védőtörvény* módosításával;

kedveznünk kell a családalapító fiatal embernek és az olyan katonakötelesnek, aki sok gyermekű családból származik. Javasolták végre a sokgyermekű családapák *többszörös szavazójogát* és az ilyen szülők *kitüntetését*. A kedvezményes bánásmódra az életben különben számos alkalom nyílik.

Mindehhez járul ama *káros hatások elhárítása*, melyek a jövő nemzedék értékét rontják. Ilyen a *nemi baj, a szesz, az ipari mérgek, a gümőkór* elleni küzdelem és *az áldott állapotban lévő nők védelme, általában az áldott állapot egészségügye*,

Végre gondoskodnunk kell arról, hogy a megszületett ember jól is nevelkedjék, hogy veleszületett képességei testet öltsenek és el ne romoljanak. Tehát szükségünk van *csecsemővédelemre, az ifjúság erőteljes nevelésére, az egyéni és társadalmi egészségügy fejlesztésére* és általában *szociálpolitikára*. — Fajunk megmaradását a népek versenyében *céltudatos külpolitika* biztosítja.

Legszebb intézkedéseink azonban meddők maradnak, ha nem találkoznak a társadalom hozzáértő támogatásával és *faj fenntartó erkölcsi felfogással*, mely az egyén múltó érdekét fajunk maradandó érdekének alárendeli. A faj fenntartó erkölcs alapja a kötelesség átérzése. Szigorú erkölcsi felfogást kíván fajunk érdeke a nemi élet terén is,

B) *Nemleges (negatív) faj egészségügy*. Satnya utónemzedék elkerülésére minden ember önként keresheti az orvos tanácsát, vájjon az ő és választottjának egészségi állapota biztosítja-e egészséges gyermekek felnevelését (*házasság előtti orvosi megvizsgálás, egészségi bizonyítvány kicserélése*). Mivel nagyjában csak a lelkiismeretes egyén kéri az orvos tanácsát, idővel a házasság előtti megvizsgálást kötelezővé kell tenni, hogy az összlakosságot bevonhassuk. És mivel épen a hanyag ember az orvos tanácsát nem követi meg, még később bizonyos satnya emberek *házasságának megtiltására* gondolhatunk.

A leginkább elsatnyultak szaporodását *terméketlennitással* vagy nemzőképes korukban való *elkülönítéssel* lehet elérni. Néhány túlzó szerző a satnyák *fájdalom nélküli megölését* kívánja (euthanasia). A halálbüntetésnek is van különben kiselejtező fajegészségügyi jelentősége.

Ennek a nemleges iránynak képviselői főképen az északamerikai Egyesült-Államokban vannak, ahol számos államban már életbeléptették az említett házassági tilalmakat és törvényes alapon alkalmazzák a satnyák terméketlennítését, vazektomiának nevezett egyszerű műtéttel. Svédországban 1915. óta léteznek házassági tilalmak fajegészségügyi okokból és Svájcban satnya nőket terméketlennítettek.

Mindeme nemleges intézkedésnek alárendelt jelentősége van, szemben az alkotó intézkedésekkel, mert fajunk értékét elsősorban az értékesek fokozott születése, nem az aránylag csekély számú satnyák kiselejtezése emeli. Nemleges irányban egyelőre csak a házassági előtti orvos önkéntes megvizsgálás eszméjét kell terjesztenünk.